

„Часовете пред компютъра и в мрежата са полезни и приятни за всички нас. Прекарваме времето си като се забавляваме, научаваме много неща, развиваме въображението и рефлексите си. Участваме във виртуални срещи, създаваме интересни контакти, посещаваме непознати и нови светове. Така времето ни лети неусетно, а и често си спестяваме много усилия като бързо събираме информация и решаваме задачи в ежедневието си. Продължителният престой в онлайн среда обаче съвсем не е безопасен за емоциите, психическия ни комфорт и за физическото ни здраве. Ето защо тук на едно място сме събрали ценни съвети и правила, които ако се спазват, ще предпазят и малки, и големи от неприятности. Лесно е – запомняме ги и се пазим. Може да ги предадем в помощ на своите близки и познати. Ако всички спазваме правилото да не правим на другите това, което не искаме да се случи на нас, ще имаме един чудесен и полезен свят за сърфиране в интернет.“

д-р Елеонора Лилова, председател на
Държавната агенция за закрила на детето

СЛЕДВАЙ ТЕЗИ ПРАВИЛА, ЗА ДА СИ В БЕЗОПАСНОСТ В МРЕЖАТА:

Пази и не давай на други хора в интернет личната си информация: име, адрес, парола от електронна поща, профил в социална мрежа, личен телефонен номер, училището, в което учиш.

Пази и не давай информация за местоработата или личен и служебен телефонен номер на родителите, настойниците, близките, приятелите, съучениците и познатите си без тяхно разрешение.

Пази и не изпращай и/или не качвай онлайн свои снимки и видеа, без преди това да е обсъдено и взето решение с родителите ти или хората, които се грижат за теб.

Не изпращай и не качвай онлайн снимки и видеа на приятели, съученици, роднини, учители, близки, познати и др., без преди това да е обсъдено с тях, а в случаите, когато се касае за твои приятели и съученици, да е съгласувано от тяхна страна и с родителите им/учители.

Не отговаряй и не отваряй прикачени файлове на електронната ти поща, получена от непознат подател. Тя може да съдържа вирус или друга зловредна програма, която да увреди компютъра/телефона/таблета/устройството ти или да го направи уязвимо/недостъпно за външен достъп.

Посъветвай се с родителите си/учител/възрастен, на който имаш доверие, преди да свалиш или инсталираш нова програма/приложение на компютър, телефон, таблет, както и не правя нищо, което може да увреди компютъра или чрез дадено действие да се разкрият данни за теб и семейството ти.

Нещата, които правиш в интернет, не трябва да вредят на други хора или да противоречат на установените правила (част от тях са уредени в закони, които възрастните познават и могат да ти обяснят).

Трябва да знаеш, че е забранено да се използва чуждо потребителско име, парола и електронна поща.

Не пиши и не качвай нищо, което може да е обидно или унижително за теб, близките ти или за други хора. Всичко в интернет рано или късно се хваща и се разбира кой е причинил вреда на друг човек или група хора.

Незабавно информирай възрастен (родител, учител, директор, педагогически съветник, друг възрастен, на който имаш доверие) или информирай службите, когато попаднеш на материали, които те карат да се чувстваш неудобно или на материали с вредно или незаконно съдържание, което може да бъде порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.

Не отговаряй на съобщения, които са обидни, заплашителни, неприлични или те карат да се чувстваш неудобно. Информирай родителите си/класния ръководител, учител, директор, педагогически съветник или службите за такива съобщения.

Ако някой те обижда или тормози онлайн, не отговаряй. Това може да ти навреди повече, отколкото ако замълчиш и събереш сили да докладваш на отговорен възрастен (родител, учител, директор, педагогически съветник) или службите. Ако си достатъчно отговорен, можеш и сам да докладваш, като подадеш сигнал на самия сайт или на посочените адреси: www.gdbop.bg; www.cybercrime.bg; www.spasidete.com; www.facebook.com/bgcybercrime; www.safenet.bg и да го блокираш. Добре е да направиш веднага екранна снимка (скрийншот) на съответния разговор/снимка/видеосъобщение или съдържание като електронно доказателство.

Внимавай, когато разговаряш в чат. Помни правило №1: че хората онлайн не винаги са тези, за които се представят и могат да търсят определена информация, с която да злоупотребят с теб, близките ти или с другите хора. Правило №2 е че не се прави нищо на друг човек в интернет, което не искаш да ти се случи и на теб самия.

Ако се случи да попаднеш на информация или друго съдържание в мрежата, което не ти харесва или те плаши по някакъв начин, можеш да подадеш сигнал на денонощната и безплатна Националната телефонна линия за деца 116 111 към Държавната агенция за закрила на детето, на отдел „Киберпрестъпност“ на ГДБОП към МВР (<http://www.cybercrime.bg/bg>), на Центъра за безопасен интернет на адрес: www.safenet.bg, или на техния телефон 124 123, или през чат-модула на www.safenet.bg.

Не приемай срещи с лица, с които си се запознал/а в интернет, освен след съгласието на родителите ти. Помни, че хората, с които се запознаваш онлайн, не винаги са тези, за които се представят. Опитвай се винаги да проверяваш дали човекът отсреща наистина е този, за когото се представя чрез проверка по име, имейл, снимка и контролен въпрос, на който би трябвало да знае отговора, ако е наистина този. При съмнение може да подадеш сигнал или да потърсиш съвет през сайта на Центъра за безопасен интернет www.safenet.bg.

Използвай настройките за безопасност и защитата на личните данни на социалните мрежи, мобилните приложения и браузърите.

Използвай функцията за безопасно сърфиране. Да не посещаваш сайтове в интернет, които са със съдържание, неподходящо за аудитория близна до твоята възраст.

Използвай трудни (дълги, с главни и малки букви, цифри и специални знаци) и различни за всеки сайт пароли.

Използвай антивирусна програма, която следва редовно де се обновява. Заедно с възрастни (родител, учител, директор), поддържам последните актуализирани версии на всички програми и приложения.

Ако ползваш общи компютри, винаги проверявай дали си излязъл/излязла от профила си, след като свърши часа. В случай, че намериш устройство, на което друг ученик е работил, но не е затворил профила си, веднага ще излезеш без да преглеждаш, променяш или добавяш информация в профила му.

Трябва да имаш предвид, че когато публикуваш невярна и изопачена информация за друг човек, дори с ясната мисъл, че това е шега, това може да доведе до злоупотреба и до неприятни преживявания за този човек.

ВАЖНИ КОНТАКТИ:

ГДБОП – отдел „Киберпрестъпност“ www.cybercrime.bg
Център за безопасен интернет тел. 124 123 www.safenet.bg

Национална телефонна линия за деца 116 111 към Държавната агенция за закрила на детето